

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่รัฐบาลมีนโยบายการขยายวงเงินกู้ให้แก่กองทุนหมู่บ้าน โดยผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรเพื่อการค้าและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และธนาคารออมสิน ตั้งแต่ปี 2549 ผลการดำเนินงาน พบว่า ในจังหวัดอุดรธานีกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่ใช้บริการจากธนาคารออมสิน ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการจาก ธ.ก.ส. หรือจากธนาคารออมสิน และความคิดเห็นของกองทุนหมู่บ้านที่เป็นลูกค้าธนาคารออมสินว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะทำให้กองทุนหมู่บ้านเปลี่ยนมาใช้บริการจาก ธ.ก.ส. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ กองทุนหมู่บ้านที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารออมสินจำนวน 200 กองทุน และกองทุนหมู่บ้านที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จาก ธ.ก.ส.จำนวน 100 กองทุน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการเรียงลำดับความสำคัญ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุดรธานีก่อนทำการขยายวงเงินกู้

1) ข้อมูลทั่วไปของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุดรธานี

จากการศึกษากองทุนหมู่บ้านจำนวน 300 กองทุน ส่วนใหญ่มีแหล่งที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีคณะกรรมการในการดำเนินงาน 9 คน ในแต่ละกองทุนมีสมาชิก 151 – 200 คน ครัวเรือนสมาชิกประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยของสมาชิกต่อปี 25,001 - 50,000 บาท กองทุนมีระยะเวลาดำเนินงานมาแล้ว 7 – 9 ปี มีการจัดประชุมสมาชิกต่ำกว่า 3 ครั้งต่อปี โดยมีมติกำหนดให้เก็บค่าหุ้นจากสมาชิกโดยเฉลี่ย 90 บาทต่อปี

เมื่อพิจารณาแยกตามธนาคารที่ใช้บริการ พบว่า กองทุนที่ใช้บริการจากธนาคารออมสินและกองทุนที่ใช้บริการจาก ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่มีแหล่งที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีคณะกรรมการในการดำเนินงาน 9 คน ในแต่ละกองทุนมีสมาชิก 151 – 200 คน มีระยะเวลาประกอบอาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยของสมาชิกต่อปี 25,001 - 50,000 บาท กองทุนมีระยะเวลาดำเนินงานมาแล้ว 7 – 9 ปี มีการจัดประชุมสมาชิกต่ำกว่า 3 ครั้งต่อปี กองทุนที่ใช้บริการจากธนาคารออมสินเก็บค่าหุ้นจากสมาชิกโดยเฉลี่ย 90 บาทต่อปี และกองทุนที่ใช้บริการจาก ธ.ก.ส. เก็บค่าหุ้นจากสมาชิกโดยเฉลี่ย 89 บาทต่อปี

2) ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์ก่อนทำการขยายวงเงินกู้

กองทุนหมู่บ้านมีกำไรสุทธิจากการดำเนินงานเฉลี่ยต่อกองทุน 68,500 บาทต่อปี จัดสรรผลกำไรให้คณะกรรมการ และจัดสรรผลกำไรให้แก่หมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาหมู่บ้าน เช่น นำไปปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน สร้างสวนสาธารณะประจำหมู่บ้าน ประมาณร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิเฉลี่ยที่ได้จากการดำเนินงาน

เมื่อแยกพิจารณาตามธนาคารที่ใช้บริการ พบว่า กองทุนที่ใช้บริการกับธนาคารออมสิน และกองทุนที่ใช้บริการจาก ธ.ก.ส. มีกำไรสุทธิจากการดำเนินงานเฉลี่ยต่อกองทุน 70,500 บาทต่อปี และ 64,500 บาทต่อปี ตามลำดับ จัดสรรผลกำไรให้คณะกรรมการ และจัดสรรผลกำไรให้แก่หมู่บ้าน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และพัฒนาหมู่บ้าน เช่น นำไปปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้าน สร้างสวนสาธารณะประจำหมู่บ้าน ประมาณร้อยละ 25 ของกำไรสุทธิเฉลี่ยที่ได้จากการดำเนินงาน

5.1.2. การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านใน จังหวัดอุตรดิตถ์หลังทำการขยายวงเงินกู้

1) ปัจจัยที่มีผลในการใช้บริการขยายวงเงินกู้ของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุตรดิตถ์

กองทุนหมู่บ้านที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารออมสิน และที่ใช้บริการจาก ธ.ก.ส. ทั้งสองกลุ่มให้ความสำคัญกับมติที่ประชุมสมาชิกให้ขยายวงเงินกู้เพิ่มขึ้น เพื่อให้สมาชิกมีเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมาให้ความสำคัญกับผลประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ และวงเงินกู้ที่แต่ละธนาคารให้สอดคล้องกับความต้องการ

2) ผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิษฐ์หลังทำการขยายวงเงินกู้

ในปี 2550 กองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิษฐ์ขอขยายวงเงินกู้เฉลี่ย 986,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยที่ธนาคารคิดกับกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 5.50 ต่อปี มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้หมุนเวียนภายในกองทุนเฉลี่ย 46,100 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย และจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกภายในกองทุนเฉลี่ย 939,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.3 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย โดยกองทุนกำหนดให้สมาชิกต้องฝากเงินเข้าบัญชีออมสัจจะเฉลี่ยคนละ 200 บาท มีวิธีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยกำหนดจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินกู้อย่างชัดเจน มีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้เฉลี่ย 69 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 13,621 บาทต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับสมาชิกร้อยละ 10.50 ต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และกำหนดให้สมาชิกคืนเงินต้นและดอกเบี้ยครั้งเดียวในวันครบกำหนด กองทุนมีหนี้ค้างชำระโดยเฉลี่ย 5 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 20,000 บาทโดยเฉลี่ยต่อราย และกองทุนมีผลกำไรจากการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเฉลี่ย 53,000 บาทต่อปี

กองทุนที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารออมสินขอขยายวงเงินกู้เฉลี่ย 987,000 บาท โดยธนาคารออมสินคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยกับกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 5.50 ต่อปี มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้หมุนเวียนภายในกองทุนเฉลี่ย 46,125 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย และจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกภายในกองทุนเฉลี่ย 940,875 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.3 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย โดยกองทุนกำหนดให้สมาชิกต้องฝากเงินเข้าบัญชีออมสัจจะเฉลี่ยคนละ 200 บาท มีวิธีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยกำหนดจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินกู้อย่างชัดเจน มีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้เฉลี่ย 67 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 14,042 บาทต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับสมาชิกร้อยละ 10.25 ต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และกำหนดให้สมาชิกคืนเงินต้นและดอกเบี้ยครั้งเดียวในวันครบกำหนด กองทุนมีหนี้ค้างชำระโดยเฉลี่ย 5 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 20,000 บาทโดยเฉลี่ยต่อราย และกองทุนมีผลกำไรจากการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเฉลี่ย 52,750 บาทต่อปี

กองทุนที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขอขยายวงเงินกู้เฉลี่ย 985,000 บาท โดยธนาคารออมสินคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยกับกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 5.50 ต่อปี มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้หมุนเวียนภายในกองทุนเฉลี่ย 46,000 บาท

คิดเป็นร้อยละ 4.7 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย และจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกกู้ภายในกองทุนเฉลี่ย 939,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.3 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย โดยกองทุนกำหนดให้สมาชิกต้องฝากเงินเข้าบัญชีออมสัจจะเฉลี่ยคนละ 200 บาท มีวิธีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยกำหนดจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินกู้อย่างชัดเจน มีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้เฉลี่ย 67 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 14,014 บาท ต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับสมาชิกร้อยละ 10.50 ต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และกำหนดให้สมาชิกคืนเงินต้นและดอกเบี้ยครั้งเดียวในวันครบกำหนด กองทุนมีหนี้ค้างชำระโดยเฉลี่ย 2 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 20,000 บาทโดยเฉลี่ยต่อราย และกองทุนมีผลกำไรจากการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเฉลี่ย 53,500 บาทต่อปี

ในปี 2551 กองทุนหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิตถ์ขอขยายวงเงินกู้เฉลี่ย 991,000 บาท อัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยที่ธนาคารคิดกับกองทุนหมู่บ้านร้อยละ 5.50 ต่อปี มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้หมุนเวียนภายในกองทุนเฉลี่ย 42,600 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย และจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกกู้ภายในกองทุนเฉลี่ย 948,400 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.7 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย โดยกองทุนกำหนดให้สมาชิกต้องฝากเงินเข้าบัญชีออมสัจจะเฉลี่ยคนละ 200 บาท มีวิธีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยกำหนดจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินกู้อย่างชัดเจน มีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้เฉลี่ย 70 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 13,548 บาทต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับสมาชิกร้อยละ 10.50 ต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และกำหนดให้สมาชิกคืนเงินต้นและดอกเบี้ยครั้งเดียวในวันครบกำหนด กองทุนมีหนี้ค้างชำระโดยเฉลี่ย 4 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 20,000 บาทโดยเฉลี่ยต่อราย และกองทุนมีผลกำไรจากการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเฉลี่ย 78,000 บาทต่อปี

กองทุนที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารออมสินขอขยายวงเงินกู้เฉลี่ย 987,500 บาท โดยธนาคารออมสินคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยกับกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 5.50 ต่อปี มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้หมุนเวียนภายในกองทุนเฉลี่ย 42,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.4 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย และจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกกู้ภายในกองทุนเฉลี่ย 944,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.6 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย โดยกองทุนกำหนดให้สมาชิกต้องฝากเงินเข้าบัญชีออมสัจจะเฉลี่ยคนละ 200 บาท มีวิธีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยกำหนดจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินกู้อย่างชัดเจน มีจำนวนสมาชิกที่ได้รับ

เงินกู้เฉลี่ย 72 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 13,121 บาทต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับสมาชิกร้อยละ 10.50 ต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และกำหนดให้สมาชิกคืนเงินต้นและดอกเบี้ยครั้งเดียวในวันครบกำหนด กองทุนมีหนี้ค้างชำระโดยเฉลี่ย 4 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 18,500 บาทโดยเฉลี่ยต่อราย และกองทุนมีผลกำไรจากการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเฉลี่ย 64,250 บาทต่อปี

กองทุนที่ใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ขยายวงเงินกู้เฉลี่ย 999,000 บาท โดยธนาคารออมสินคิดอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยกับกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 5.50 ต่อปี มีการจัดสรรเงินเพื่อใช้หมุนเวียนภายในกองทุนเฉลี่ย 42,250 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.2 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย และจัดสรรเงินให้แก่สมาชิกภายในกองทุนเฉลี่ย 956,750 บาท คิดเป็นร้อยละ 95.8 ของเงินกู้รวมเฉลี่ย โดยกองทุนกำหนดให้สมาชิกต้องฝากเงินเข้าบัญชีออมสัจจะเฉลี่ยคนละ 200 บาท มีวิธีการจัดสรรเงินกู้ให้แก่สมาชิก โดยกำหนดจำนวนสมาชิกและจำนวนเงินกู้ยืมอย่างชัดเจน มีจำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้เฉลี่ย 65 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 14,719 บาทต่อราย โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้กับสมาชิกร้อยละ 10.50 ต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่นำเงินกู้ไปเพื่อใช้ประโยชน์ในการเกษตรและปศุสัตว์ เช่น ทำนาข้าว ทำไร่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และกำหนดให้สมาชิกคืนเงินต้นและดอกเบี้ยครั้งเดียวในวันครบกำหนด กองทุนมีหนี้ค้างชำระโดยเฉลี่ย 5 รายต่อกองทุน เป็นเงิน 15,000 บาทโดยเฉลี่ยต่อราย และกองทุนมีผลกำไรจากการปล่อยกู้ให้แก่สมาชิกเฉลี่ย 90,000 บาทต่อปี

3) ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนการใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารออมสินมา ธ.ก.ส.

จากปัจจัยที่กำหนด 3 ส่วน คือ ปัจจัยหลัก ปัจจัยรอง และปัจจัยภายนอก พบว่า กองทุนหมู่บ้านให้ความสำคัญกับปัจจัยหลักสำคัญที่สุด คือ การที่ ธ.ก.ส. คิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าธนาคารออมสิน และการที่ ธ.ก.ส. ให้วงเงินกู้ที่สูงกว่าธนาคารออมสิน สำหรับปัจจัยรอง พบว่า ธ.ก.ส. จะต้องให้ความหลากหลายในการนำเงินกู้ไปใช้ของกองทุนหมู่บ้าน ความหลากหลายทางการค้าประกันเงินกู้ การอำนวยความสะดวกในการจ่ายเงินกู้ และควรมีการให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกของกองทุนหมู่บ้าน สำหรับปัจจัยภายนอก: ความผูกพันอย่างเหนียวแน่นของกองทุนหมู่บ้านกับธนาคารออมสิน พบว่า กองทุนส่วนใหญ่มีความผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับธนาคารออม

สินและไม่คิดเปลี่ยนมาใช้บริการขยายวงเงินกู้กับ ธ.ก.ส. ถึงแม้ว่า ธ.ก.ส. จะเสนอเงื่อนไขต่างๆที่ดีกว่าธนาคารออมสิน คิดเป็นร้อยละ 68 ดังนั้นหาก ธ.ก.ส. ต้องการจะเพิ่มจำนวนกองทุนหมู่บ้านที่มาใช้บริการขยายวงเงินกู้กับ ธ.ก.ส. ธ.ก.ส. ควรจะให้ความสำคัญกับการเข้าไปชี้แจงเงื่อนไขพิเศษที่ ธ.ก.ส. มอบให้แก่กองทุนหมู่บ้านกับประธานและคณะกรรมการของกองทุน เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนมีบทบาทสำคัญในการชี้้นำการตัดสินใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และ ธ.ก.ส. ควรคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าอัตราที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) จากปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนการใช้บริการขยายวงเงินกู้จากธนาคารออมสินมาใช้บริการจาก ธ.ก.ส. พบว่า กองทุนหมู่บ้านให้ความสำคัญกับปัจจัยหลักสำคัญที่สุด คือการที่ ธ.ก.ส. คิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าธนาคารออมสินเป็นลำดับหนึ่ง ดังนั้น ธนาคารควรกำหนดอัตราดอกเบี้ยพิเศษให้แก่กองทุนหมู่บ้านเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเปลี่ยนมาใช้บริการ และการที่ ธ.ก.ส. ให้อัตราดอกเบี้ยที่สูงกว่าธนาคารออมสิน ดังนั้น ธ.ก.ส. ควรเพิ่มวงเงินกู้ที่ให้แก่กองทุนหมู่บ้านให้สูงขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหลักที่สำคัญของกองทุนหมู่บ้าน และสามารถจัดสรรกระจายให้แก่สมาชิกรายย่อยได้อย่างทั่วถึง สำหรับปัจจัยรอง ธ.ก.ส. จะต้องให้ความหลากหลายในการนำเงินกู้ไปใช้ ความหลากหลายทางการค้าประกันเงินกู้ การอำนวยความสะดวกในการจ่ายเงินกู้ และควรมีการให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อให้กองทุนหมู่บ้านมีทางเลือกที่หลากหลาย และที่ต้องคำนึงมากเป็นพิเศษ จากการที่ลูกค้ากองทุนหมู่บ้านมีความผูกพันอย่างเหนียวแน่นกับธนาคารออมสิน ธ.ก.ส. จึงควรให้ความสำคัญกับการเข้าไปชี้แจงเงื่อนไขพิเศษที่ ธ.ก.ส. มอบให้แก่กองทุนหมู่บ้านกับประธานและคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีบทบาทสำคัญในการชี้้นำการตัดสินใจของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

2) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลในการใช้บริการขยายวงเงินกู้ของแต่ละธนาคาร พบว่า กองทุนหมู่บ้านให้ความสำคัญกับมติที่ประชุมสมาชิกให้ขยายวงเงินกู้เพิ่มขึ้นเพื่อให้สมาชิกมีเงินทุนหมุนเวียนเป็นสำคัญ ดังนั้นหาก ธ.ก.ส. ต้องการจะเพิ่มจำนวนกองทุนหมู่บ้านที่มาใช้บริการขยายวงเงินกู้กับ ธ.ก.ส. ธ.ก.ส. ควรจะให้ความสำคัญกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และให้ความช่วยเหลือกับกิจกรรมทางหมู่บ้านให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความผูกพัน และความไว้วางใจเพื่อส่งผลในการตัดสินใจเปลี่ยนการใช้บริการ รองลงมาผลประโยชน์จากอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำและวงเงินให้กู้สูงสอดคล้องกับความต้องการของกองทุน เป็นปัจจัยสำคัญที่ธนาคารจะ เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนมีบทบาทสำคัญในการชี้้นำการตัดสินใจของสมาชิกกองทุน และควรคิด

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ต่ำกว่าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน สำหรับปัจจัยรอง พบว่า ธ.ก.ส.จะต้องให้ความสำคัญหลากหลายในการนำเงินกู้ไปใช้ของกองทุนหมู่บ้าน ความหลากหลายทางการค้าประกันเงินกู้ การอำนวยความสะดวกในการจ่ายเงินกู้ และควรจะมีการให้การฝึกอบรมแก่สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านในด้านการจัดทำบัญชี และความรู้ในการอาชีพ เพื่อสามารถสื่อสารสร้างความเข้าใจก่อนที่จะเข้าไปดูแลกองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งมีพนักงานที่สามารถทดแทนกันได้กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่กองทุนหมู่บ้าน โดยจัดอบรมให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ การแปรรูปผลิตภัณฑ์แบบรวมกลุ่ม การผลิต และแนวทางการตลาด และเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น ผ่านสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด (สกต.)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved